

Nota van toelichting

Na de aanpassing op 20 juli 1970, nr. 180186, Directoraat-Generaal van de Volksgezondheid, hoofdafdeling M.B.O./Afd. Opl., van de opleiding B ziekenverpleging, zoals deze is neergelegd in de beschikking van de Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Binnenlandse Zaken en Landbouw van 2/6 december 1929, Stcrt. 246, tot uitvoering van artikel 3 der wet van 2 mei 1921, Stb. 702, tot wettelijke bescherming van het diploma voor ziekenverpleging, afdeling II, is thans een volledige herziening van de B-opleiding noodzakelijk geworden.

Immers, in de laatste jaren heeft zich een grote ontwikkeling binnen de geestelijke gezondheidszorg voltrokken. In de eerste plaats zijn er wijzigingen opgetreden in de psychiatrische behandeling van de patiënt. In de tweede plaats en mede als gevolg van deze ontwikkelingen zijn ook de taak en de functie van de psychiatrische verpleegkundige uitgebreid en verdiept. Deze zijn niet meer alleen gericht op het beschermen van de patiënt tegen zichzelf en anderen, noch op het uitsluitend lichamelijk verzorgen van deze patiënt; maar ook op het begeleiden en revalideren van de patiënt op zodanige wijze dat hij weer in staat zal zijn om zo optimaal mogelijk te functioneren.

Bovendien moet rekening gehouden worden met de onderwijskundige aspecten van de opleidingen die aan een voortdurende wijziging van de onderwijsmethodieken en aan de nieuwe inzichten op pedagogisch-didactische gebied moeten worden aangepast. Uiteraard is aan deze factoren in de opleidingsbeschikking van 1929 in mindere mate aandacht besteed.

Voorts is het eindexamen aan de nieuwe onderwijskundige inzichten aangepast.

De opleiding zal niet meer door één examen in onderdelen worden afgesloten, maar door een eindgesprek waarbij van praktijksituaties wordt uitgegaan en waarbij wordt getoetst of een integratie van de leerstof is verwezenlijkt.

Daarnaast worden de leerlingen gedurende de opleidingstijd en tijdens de examens op hun kennis en inzicht getoetst.

Voorts zullen de leerlingen in de praktijkleerperiode door een verpleegkundige als praktijkbegeleider moeten worden begeleid, waardoor tevens de integratie van theorie en praktijk bevorderd wordt.

Ter bevordering van de overzichtelijkheid van de procedure bij het examen is een afzonderlijk examenreglement opgesteld, waarin alle punten die op het examen betrekking hebbend bijeen zijn gebracht.

In afwachting van een wijziging van bovenvermelde wet van 2 mei 1921, Stb. 702, welke binnen afzienbare tijd gepubliceerd zal worden is de titel verpleegster door verpleegkundige vervangen; deze is in feite reeds overal ingeburgerd.

Aan de samenstelling van de opleidingsstaf en aan de bevoegdheden van de docenten is in dit besluit aandacht besteed.

Onder het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen ressorteren speciale docentenopleidingen, welke het mogelijk maken eerlang op een groter aantal deskundigen te steunen.

Aan de scholing van praktijkbegeleiders wordt eveneens aandacht besteed.

Naast de reorganisatie van de opleiding als zodanig, is ook wijziging gebracht in het erkenningenbeleid. Bij de beoordeling van een mogelijke erkenning van een inrichting voor de opleiding wordt in dit besluit niet meer uitgegaan van het aantal verpleegdagen en van het beddenbestand, maar van het type patiënten dat wordt verpleegd, en van de behandelingsmethoden van deze patiënten, welke twee facetten van uitermate groot belang zijn voor een verantwoorde opleiding.

Uiteraard behoort ook een minimum aantal patiënten beschikbaar te zijn. Er wordt nu uitgegaan van:

- een voldoende gedifferentieerd psychiatrisch patiëntenbestand van ten minste 100 patiënten, met dien verstande dat een regelmatige wisseling in het patiëntenbestand plaatsvindt;
- de mogelijkheid van situaties voor observatie, revalidatie, langdurig verblijf patiënten en geronto-psychiatrie;
- een ruim scala van behandelingstechnieken en therapieën.

Op deze wijze wordt de mogelijkheid geschapen dat de leerlingen zich verdiepen in diverse categorieën patiënten en in de behandelingstechnieken en therapieën.

Verder is de mogelijkheid geschapen dat inrichtingen gezamenlijk een opleiding geven, in welk geval de erkenning als opleiding aan de samenwerkende inrichtingen wordt gegeven.

Aan deze samenwerking kunnen door de minister voorwaarden worden verbonden. Op deze wijze kunnen ook de kleinere en daardoor veelal minder gedifferentieerde inrichtingen bij een opleiding worden betrokken. Tevens is geregeld dat de inrichting de opleiding kan doen plaatsvinden in samenwerking met een school. Aan de samenwerking tussen inrichting en school zullen door de minister bepaalde voorwaarden worden verbonden. (Zie het rapport uitgebracht door de Commissie Scholen voor Verpleegkundigen en Verzorgenden dd. juni 1974).

De mogelijkheid de gehele opleiding in een school in het kader van de wet op het voortgezet onderwijs onder te brengen met praktijkleerperioden in de inrichting ligt nog buiten het kader van dit besluit. Hiermede vinden thans experimenten plaats die nog niet zijn geëvalueerd.

De leerstof is in het besluit aanzienlijk uitgebreid en verdiept. Uitgegaan wordt van een theoretische opleiding van 1060 uren van 50 minuten. In het besluit is aan het bevorderen van de zelfwerkzaamheid van de leerlingen de nodige aandacht besteed. Eveneens wordt in de leerstof veel aandacht geschonken aan training in sociale vaardigheden en gespreksvoering.

Ten slotte is de mogelijkheid geschapen bij afzonderlijk besluit een commissie in te stellen welke tot taak zal krijgen de hoofdinspecteur te adviseren inzake alle aangelegenheden de opleiding, de overgangs- en de eindexamens betreffende.

De nieuwe regeling kan worden aangehaald als 'Regeling opleiding diploma B ziekenverpleging'.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 2

In het algemeen gedeelte van de toelichting is vermeld dat voor erkenning van inrichtingen voor de opleiding B ziekenverpleging niet meer wordt uitgegaan van het beddenaantal noch van het aantal verpleegdagen, maar van verschillende typen patiënten, behandelingsmethoden en technieken.

Over beddenaantal kan thans niet meer worden gesproken omdat ook diensten voor 'semimurale' psychiatrische zorg voor de opleiding mede aangewezen kunnen worden.

Het aantal bedden en verpleegdagen biedt op zich geen voldoende garantie voor de kwaliteit van de opleiding.

Het bovenstaande heeft tot gevolg dat de onderverdeling in A, B, C en D erkenningen, verband houdend met het aantal bedden en verpleegdagen is komen te vervallen.

De kleinere inrichtingen die een erkenning als partiële B-opleiding hebben, worden hierdoor echter niet gedupeerd daar in het onderhavige artikel voor hen ook de mogelijkheid is open gelaten om bij de opleiding betrokken te blijven door gezamenlijk de opleiding B ziekenverpleging te geven. Hierbij moet dan uiteraard wel aan de gestelde voorwaarden en voorschriften van dit besluit worden voldaan. De aanpassing aan bovengeschetste situatie zal mogelijk blijven gedurende een nader door de minister aan te geven overgangsperiode.

Artikel 3

De opleidingsinrichtingen moeten behalve aan de voorwaarden, vermeld in artikel 2, ook aan andere criteria voldoen. In het onderhavige besluit zijn in verband met de specifieke verantwoordelijkheid van het hoofd van de opleiding en de docenten eisen gesteld ten aanzien van de deskundigheid en onderwijsbevoegdheid van de betreffende functionarissen.

De kern van dit artikel is dat de verpleegkundige inbreng in de opleiding gewaarborgd is.

Hierop wordt in artikel 15 nader ingegaan. Ten aanzien van het aantal full-time docenten dient te worden uitgegaan van de normen welke in het Rapport uitgebracht door de Commissie Scholen voor Verpleegkundigen en Verzorgenden dd. juni 1974 zijn neergelegd.

Gezien het tekort aan leidinggevend en docerend personeel is de mogelijkheid geschapen dat de hoofdinspecteur van de gestelde voorschriften in artikel 3 onder a en b ontheffing kan verlenen aan welke ontheffing beperkende bepalingen kunnen worden verbonden.

Artikel 5, eerste lid, onder I

In de toelatingsleeftijd is geen wijziging gekomen. Deze is op 17 jaar en 7 maanden gehandhaafd.

Artikel 5, eerste lid, onder III

Gezien het grote aantal vooropleidingen van verschillend niveau, is een lijst van diploma's, getuigschriften, akten en verklaringen welke toelating kunnen geven tot de onderhavige opleiding, als bijlage 1 bij dit besluit gevoegd.

Deze bijlage wordt regelmatig bijgewerkt en gepubliceerd.

Artikel 5, tweede lid

De mogelijkheid is geopend om naast verpleegkundigen in het bezit van het diploma A ziekenverpleging, ook degenen die gedurende 3 jaar met goed gevolg de opleiding in een voor de partiële B opleiding erkende zwakzinnigeninrichting dan wel gedurende 2 jaar met goed gevolg een opleiding in een voor de partiële B opleiding erkend epilepsiecentrum hebben genoten, tot de tweede opleidingsperiode toe te laten.

De mogelijkheid voor degenen die in voormelde zwakzinnigeninrichting een opleiding hebben volbracht, om 2 jaar korting van de B-opleiding te verkrijgen is vervallen, omdat is gebleken dat de leerervaringen in het Z en het B veld zodanig verschillen dat een tweejarige opleiding in een B-inrichting noodzakelijk is om met voldoende resultaat de opleiding af te sluiten. Aan deze toelating gaat echter een introductieperiode van 1 week vooraf. Deze periode is bedoeld als oriëntatie binnen de inrichtingen en tevens om de kennismaking tussen de leerlingen te bevorderen. Deze periode van 1 week dient gegeven te worden aan het begin van de leerperiode. Ten einde de noodzakelijke praktijkleerervaringen te kunnen opdoen is de mogelijkheid om verpleegkundigen in het bezit van het diploma A ziekenverpleging een bekorting van de tweede opleidingsperiode te geven, vervallen.

Artikel 7

In dit artikel is een uitvoerige opgave gevraagd van het totale aantal aanwezige leerling-verpleegkundigen B en leerling-ziekenverzorgenden, verdeeld over de verschillende leerperioden, van het aantal verpleegkundigen in het bezit van het diploma B en/of A, of het diploma ziekenverzorgende alsmede van het aantal overige personen werkzaam in de inrichting bij de verpleging. Vorengenoemde informatie is noodzakelijk om inzicht te verkrijgen in de gewenste verhouding tussen leerlingen en verpleegkundigen. Ten aanzien van het aantal aan te nemen leerlingen dient te worden opgemerkt dat de groepen waarin deze leerlingen worden ingedeeld niet groter mogen zijn dan 28 leerlingen. (Zie Rapport Scholen voor Verpleegkundigen en Verzorgenden, uitgereikt aan de Minister van Volksgezondheid en Milieuhygiëne dd. juni 1974.).

Artikel 9

De duur van de introductieperiode valt binnen de totale opleidingsduur van 36 maanden.

Artikel 10

Hoewel nog weinig opleidingen als de onderhavige buiten Nederland worden gegeven, is toch de mogelijkheid opgenomen om de in Nederland te volgen opleiding te bekorten met ten hoogste 2 jaar.

Artikel 12, tweede lid

De opleiding mag per leerperiode slechts 33 dagen waarvan niet meer dan 11 dagen van de theoretische opleiding worden onderbroken.

Onder dagen worden werkdagen verstaan, met dien verstande dat dagen waarop gedeeltelijk is gewerkt beschouwd worden als hele onderbrekingsdagen.

In verband met buitengewone omstandigheden welke zich voor de leerlingen kunnen voordoen, is een mogelijkheid voor ontheffing van deze eis in het besluit opgenomen. In het ontheffingsbeleid wordt rekening gehouden met het totaal aantal onderbrekingsdagen gedurende de voorgaande leerperiode(n).

Artikel 13, tweede lid

Tijdens de introductieperiode wordt zowel aandacht besteed aan de noodzakelijke vorming als aan kennisaspecten. Bovendien moet deze periode gezien worden als een eerste kennismaking met het gekozen veld van de gezondheidszorg, waarbij tevens nagegaan kan worden of de juiste keuze door de leerling is gedaan. Gezien de doelstelling van de introductieperiode behoort deze gegeven te worden voor alleen B leerlingen en niet zoals soms geschied is voor leerlingen A en B ziekenverpleging en/of ziekenverzorgenden gezamenlijk.

Artikel 14, eerste en tweede lid

Dit artikel betreffende de opleiding is op veel punten verschillend van het dienovereenkomstige artikel, opgenomen in het gewijzigde besluit inzake B-opleiding dd. 20 juli 1970/Nr. 180186, Directoraat-Generaal van de Volksgezondheid, Hoofdafdeling M.B.O., Afdeling Opleidingen. Werd bij deze wijziging slechts een aantal theoretische vakken verplicht gesteld en werd bij de praktische opleiding de opstelling door leerling van een verpleegkundig verslag ingevoerd, thans wordt uitgegaan van een theoretische opleiding welke ten minste 1060 lesuren van 50 minuten omvat. De uitbreiding van de theoretische opleiding was noodzakelijk, omdat daarin de leerstof moet worden gegeven, welke de a.s. psychiatrisch verpleegkundige nodig heeft om op verantwoorde wijze zijn beroep te kunnen uitoefenen. Een lager aantal lesuren is in deze niet verantwoord.

Ter wille van de eenheid van verdeling van de verschillende vakken is een matrix opgesteld die uitgaat van 1000 uur en welke bij het besluit als bijlage 2 is gevoegd. De overige 60 uur zijn niet in de matrix opgenomen ten einde de inrichting in de gelegenheid te stellen hun eigenheid gestalte te geven binnen de opleiding.

De totale leerstof is thans verdeeld in drie vakkengroepen en is zodanig opgesteld dat de somatische vakken in één rubriek zijn gegroepeerd; het is de bedoeling dat deze laatste vakken aan het einde van de tweede leerperiode worden afgerond.

In de nieuwe benadering is het accent gelegd op de psychische vakken die 50 % van het totaal aantal lesuren bedragen. De somatische vakken vormen 31 % van het totale programma. Immers, bij de benadering van de psychische patiënt moet ook rekening worden gehouden met de eventuele somatische aspecten van de ziekte. Voor de leerlingen, die in het bezit zijn van het diploma A ziekenverpleging is een afzonderlijke verdeling van de somatische en psychische vakken op de matrix aangegeven. Voor de algemeen vormende vakken, waaronder natuur- en scheikunde, is 19 % gereserveerd. Het is de bedoeling dat de natuur- en scheikunde reeds aan het einde van de eerste leerperiode wordt afgesloten.

De theoretische uren dienen in bloksysteem gegeven te worden.

Een vroeger veel toegepast systeem van versnippering van de lessen tussen de praktische werkzaamheden wordt niet meer toegestaan.

Artikel 15

In dit artikel wordt het gestelde in artikel 3, eerste lid onder a en b meer gedetailleerd uitgewerkt.

Artikel 16

Werd in het eerdergenoemd besluit van 20 juli 1970, de praktijkperiode reeds iets nader uitgewerkt, thans is deze veel verder uitgediept. Er zijn een viertal praktijkleerperioden ingevoerd, gedurende welke de leerling patiënten

in verschillende situaties moet leren verplegen.

Houders van een diploma A ziekenverpleging dienen ten minste in drie van deze situaties praktijkleerervaringen op te doen. Voorts is ook een praktijkleerperiode van 2 à 3 aaneengesloten weken op de afdeling activiteitentherapie verplicht gesteld.

Uiteraard is een evenredige verdeling van de praktijkervaring voor iedere leerling noodzakelijk.

Daarnaast is het bijwonen gedurende de totale leerperiode van 20 klinische lessen en van 20 patiëntenbesprekingen verplicht gesteld. Deze lessen en besprekingen moeten worden afgetekend door of namens het hoofd van de opleiding in het Overzicht Praktische Opleiding.

Onder klinische les wordt verstaan een bespreking van een patiënt door de behandelend arts en/of een verpleegkundig staf lid.

Bij de patiëntenbesprekingen gaan de gedachten uit naar het bespreken van het functioneren van patiënten en verpleegkundigen binnen het kader van verpleging/begeleiding van de patiënten.

Ter bevordering van de observatie- en de uitdrukkingsvaardigheid van de kandidaten is voorts ingevoerd het samenstellen van werkstukken over een verpleegkundig onderwerp, het samenstellen van verpleegkundige verslagen, het samenstellen van verslagen over de ervaringen betreffende de expressie-vakken, het samenstellen van werkstukken over onderwerpen in de maatschappijleer. De beoordeling van deze verslagen en werkstukken wordt vermeld in het Overzicht Praktische Opleidingen.

Met de verslagen over de ervaringen betreffende de expressie-vakken en werkstukken betrekking hebbende op onderdelen van de maatschappijleer worden deze vakken afgesloten, met dien verstande dat zij op het eindexamen weer bij het eindgesprek kunnen worden betrokken. Het is noodzakelijk dat de leerlingen tijdens het praktische gedeelte van de opleiding worden begeleid door een daartoe door de inrichting vrijgestelde en voor deze functie opgeleide verpleegkundige. Hierdoor wordt een optimale integratie van theorie van praktijk benaderd.

Artikel 17

In artikel 17 is het gebruik van het bestaande 'Overzicht Praktische Opleidingen' opgenomen.

Voorts is gesteld dat het resultaat van alle werkstukken en verslagen in dit overzicht moet worden vermeld, alsmede de beoordeling van de geschiktheid voor het beroep en de beoordeling van de drie examens. Vervolgens moeten hierin nog gegevens over de vooropleiding, de aanvraag van de opleiding, de lessentabellen per leerperiode worden vermeld, waardoor een totaal overzicht wordt verkregen. De gecommitteerden bij het tweede- en het eindexamen kunnen van het overzicht gebruik maken om een indruk te krijgen over de opleidingsresultaten en de geschiktheid van de kandidaten.

Artikel 18

Bij de beoordeling van de leerling wordt gebruik gemaakt van de twee methoden.

De kennis van de leerling wordt beoordeeld met gehele cijfers terwijl de geschiktheid voor het beroep wordt beoordeeld met onvoldoende, voldoende of goed.

Artikel 19

In dit artikel is bepaald dat ook de beoordeling van de leerervaringen gedurende de introductieperiode in het overzicht moet worden opgenomen, uit deze beoordeling moet blijken dat de leerling geschikt wordt geacht de opleiding te vervolgen.

Voor de beoordeling over de geschiktheid aan het eind van iedere leerperiode moet ten minste de vermelding 'voldoende' zijn gegeven om tot het betreffende examen te worden toegelaten.

Artikel 20 t/m 34

Het is de bedoeling dat aan het einde van de eerste leerperiode een schriftelijk of mondeling examen wordt afgenomen, waarbij het vak natuur- en scheikunde wordt afgesloten. Dit eerste examen wordt geheel door het

hoofd van de opleiding geregeld en onder diens verantwoordelijkheid afgenomen. Het tweede examen aan het einde van de tweede leerperiode valt in twee delen uiteen, n.l.

- een examen A, dat de psychische vakken omvat, en

- een examen B, dat de somatische vakken omvat.

Het eerste deel wordt door het hoofd van de opleiding; onder zijn verantwoordelijkheid mondeling afgenomen.

De resultaten per vak worden vermeld in het Overzicht Praktische Opleiding. Het A en B examen dienen in deze volgorde zoveel mogelijk aansluitend te worden afgenomen dat wil zeggen dat tussen de beide examenonderdelen niet meer dan enkele dagen behoren te liggen. Het examen B wordt door een examencommissie afgenomen die dit examen regelt, in aanwezigheid van één of meer door de minister aan te wijzen geëmmiteerde(n).

Het is de bedoeling dat de vakken van het examen B op dit examen worden afgesloten, wederom met dien verstande dat zij altijd bij het eindexamen kunnen worden betrokken.

Aangezien de leerlingen die in het bezit zijn van het diploma A ziekenverpleging geacht worden voldoende kennis te hebben van de somatische vakken zijn zij vrijgesteld van het afleggen van het B examen.

In een aantal instituten wordt reeds gedurende enkele jaren met bovengenoemde wijze van examineren met bevredigend resultaat examen afgenomen. De samenstelling en taken van de Examencommissie zijn in een afzonderlijk Examenreglement opgenomen.

De taken en bevoegdheden van de geëmmiteerden zijn eveneens in een afzonderlijke instructie geregeld.

In de verschillende artikelen het examen betreffende, worden verder de door de leerlingen bij het verzoek tot deelneming aan één van de drie examens aan het hoofd van de opleiding over te leggen stukken vermeld..

Hierbij is uitdrukkelijk gesteld dat de leerling die tweemaal voor eenzelfde examen is afgewezen, van het vervolgen van de opleiding in het betreffende instituut is uitgesloten.

Een ontheffing van deze eis is in zeer bijzondere gevallen, het hoofd van de opleiding en de leerling gehoord, mogelijk.

Indien een geëmmiteerde op het examen aanwezig is geweest; wordt ook deze gehoord. Op het punt van het eindexamen zijn essentiële wijzigingen aangebracht. Dit eindexamen zal niet meer in de oude stijl worden afgenomen, maar in een van een eindgesprek. Dit gesprek vindt plaats aan de hand van een casus.

Hierbij worden de vier psychische vakken afgenomen, genoemd in artikel 28, tweede lid. Bij het gesprek is een geëmmiteerde aanwezig die ook gerechtigd is aan het gesprek deel te nemen.

Als gespreksleider treedt de docent psychiatrische verpleegkunde op; voorts zijn 2 vakdocenten en een verpleegkundige uit het praktijkveld aanwezig. Ten minste één van de vakdocenten dient de docent psychiatrie te zijn.

De vijf commissieleden geven in een beoordelingsgesprek ieder een beoordeling, waarna het cijfer gezamenlijk wordt bepaald. Bij verschil van mening beslist de geëmmiteerde. Een leerling slaagt slechts voor het eindgesprek wanneer hij het cijfer 6 heeft behaald. De vorengenoemde examens dienen te worden afgenomen respectievelijk 12, 24 en 36 maanden na de aanvang van de introductieperiode. Ten behoeve van de spreiding van de examens is het toegestaan voor het vaststellen van de examendatum een marge van twee weken voor en na de bedoelde datum te hanteren.

Voor de toelating tot alle examens staat voorop dat de geschiktheid van de leerling voor het beroep met ten minste voldoende moet zijn beoordeeld.

Artikel 37

De leerlingen die na 1 augustus 1975 de opleiding diploma B ziekenverpleging gaan volgen zullen opgeleid moeten worden ingevolge de nieuwe opleidingsregeling.

Voor leerlingen wier opleiding vóór 1 augustus 1975 is aangevangen, blijft het besluit van de ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Binnenlandse Zaken en Landbouw van 2/6 december 1929, Stcrt. 246, zoals dit is gewijzigd, ter zake van toepassing. Voor hen is tot 1 augustus 1978 de mogelijkheid open gelaten hetzij ingevolge de oude, hetzij ingevolge de nieuwe examenregeling examen af te leggen.

Het hoofd van de opleiding beslist in de overgangperiode, in overleg met de leerlingen of een examen op de oude dan wel op de nieuwe wijze wordt afgenomen, met dien verstande dat per groep examenkandidaten voor dezelfde examenvorm wordt gekozen. Het hoofd van de opleiding geeft bij de opgave van de examenkandidaten voor de beide examens aan de hoofdinspecteur aan welke wijze van examineren is gekozen.

Artikel 38

In dit artikel is een nader door de minister te bepalen overgangperiode voor de invoering van het nieuwe besluit ingevoerd voor de opleidingsinrichtingen en scholen welke goedgekeurd zijn ingevolge afdeling II van het besluit van de ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Binnenlandse Zaken en Landbouw van 2/6 december 1929.

Ten aanzien van de instituten die een erkenning bezitten voor de partiële B opleiding, te weten de instituten voor zwakzinnigenzorg en de epilepsiecentra, dient het volgende te worden opgemerkt. Een ministeriële werkgroep treft voorbereidingen voor de erkenning van het Z-diploma. Zodra deze erkenning is geregeld zal de erkenning van de inrichtingen voor de partiële B opleiding vervallen en zullen de Z-gediplomeerden op grond van hun Z-diploma tot het tweede leerjaar van de B opleiding worden toegelaten. De epilepsiecentra dienen de mogelijkheden te onderzoeken om samen te werken met andere inrichtingen zodat een erkenning gegeven kan worden op grond van artikel 2, tweede lid.